

Oratio inauguralis pro criticis / [Pieter Burman].

Contributors

Burmannus, Petrus, 1713-1778.

Publication/Creation

Franeker : W. Coulon, 1736.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/a9d34d7z>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

7
PETRI BURMANNI

FR. FIL. FR. NEP.

ORATIO

INAUGURALIS

P R O

CRITICIS.

DICTA PUBLICE

IN TEMPLO ACADEMICO

A. D. XXII. Martii clō Is cc xxxvi.

Quum Ordinariam Historiarum & Eloquentiae
Professionem in Inlustri Frisiorum, quae
Franequerae est, Academia sol-
lemni ritu auspicaretur.

FRANEQUERA E,

Excudit GULIELMUS COULON, Illust. Frisiae Ordd.
Academiae Typograph. Ordin. MDCCXXXVI.

PETRI BURMANNI

FR. FIL. FR. NEP.

ORATIO

INAUGURALIS

CRITICIS

DICTA PUBLICE

IN TEMPIO ACADEMICO

ANNO DOMINI MDCCCXXXV.

Quam Ordinarii Historiarum & Eloquii
Professionem in salutis Historiam, quae
Fructusque est, Academiae sol-
lemni rite suscipimus.

FRANCOFURTI

Excudit GUILIELMUS COULON, lith. Frisic. Guld.
Academiae Typograph. Ordin. MDCCCXXXV.

SERENISSIMO AC CELSISSIMO

PRINCIPI

GULIELMO CAROLO
HENRICO FRISONI

DEI GRATIA ARAUSIONENSI
ET NASSAVIO PRINCIPI.

COMITI CATTIMELIBOCORUM VIANDAE,
DIETZAE, SPIEGELBERGAE, LIN-
GAE, MEURSAE, &c. &c. &c.

GELRIAE, FRISIAE, GRONINGAE, AGRO-
RUMQUE CIRCUMJACENTIUM NEC
NON DRENTIAE GUBERNA-
TORI ARMORUMQUE
SUPREMO PRAE-
FECTO.

ALMAE FRISIORUM ACADEMIAE CURA-
TORI MAGNIFICENTISSIMO.

UT

UT ET
PERINLUSTRIBUS AC NOBILISSIMIS
PRAEPOTENTIUM
FRISIAE ORDINUM
DELEGATIS NOVEMVIRIS
QUIQUE ILLIS AB ACTIS EST
VIRO GRAVISSIMO.

NEC NON
AMPLISSIMIS, NOBILISSIMIS, AC GENEROSIS
ACADEMIAE FRISIORUM
CURANDAE
QUATUORVIRIS
STRENUIS BONARUM ARTIUM AC
LITERARUM CUSTODIBUS
ET STATORIBUS.

HANC ORATIONEM INAUGURALEM
EO QUO PAREST CULTU
ET OBSEQUIO

DICAT SACRATQUE

PETRUS BURMANNUS
FR. FIL. FR. NEP.

PETRI BURMANNI

FR. FIL. FR. NEP.

ORATIO
INAUGURALIS
PRO
CRITICIS.

*Serenissime ac Celsissime Arausionensium Princeps ,
Academiae hujus Curator Magnificentissime ,
bonarum artium Maecenas optime.*

*Generosissimi ac Nobilissimi Academiae hujus cu-
randae Quatuorviri , veri Musarum Patroni.
Magnifice Rector.*

*Celeberrimi quarumcumque Artium ac Discipli-
narum Professores , Consortes operum ac Colle-
gae Exoptatissimi.*

Inlustres ac praepotentes Frisiae Ordinum Delegati.

A

Am-

*Amplissimi Supremae Frisiorum Curiae Senatores.
Quicumque avitis Nobilitatis imaginibus, vel ho-
noratis in Republica dignitatibus conspicui estis,
Viri Splendidissimi.*

Spectatissimi Civitatis hujus Magistratus.

*Divinae mentis Interpretes Sagacissimi, ac Vene-
randi.*

Lectores Eruditissimi.

*Quarumvis artium Doctores peritissimi, ac Con-
sultissimi.*

*Cives, Hospites, Advenae, quotquot ad sollem-
nem hunc actum frequentes adestis, auditores
gratissimi.*

*Tu denique Studiosae juventutis lectissima Concio,
Patriae & Ecclesiae seminarium, vota Paren-
tum, prima cura ac voluptas nostra.*

Influxit ergo felicibus, ut vo-
vemus, auspiciis pulcherri-
mus ac diu expectatus hic
dies, quo coram frequenti
ac splendido Inlustrium ac Doctorum
Virorum coetu publice mihi verba faci-
endi

endi necessitas inposita est, ac sollemniori ritu Professionis hujus mihi demandatae ac susceptae provinciam publice auspicari adgredior, cujus tamen gravem & onerosam molem humeris meis injunctam si cum aetatis ac virium mearum infirmitate atque inbecillitate confero, & si cum Viri Eruditissimi ac Clarissimi, Decessoris mei, fama ac celebritate curtam meam supellectilem, ac tenues doctrinae copias compono, inconsultae non inmerito temeritatis me poenitere posset, qua tam lubenti ac prompta animi alacritate onus hoc suscipere ausus fui, atque ubi in occulto & abdito tutius faciliusque latere forte praestitisset, in publicam lucem prodire, ac famam periclitari decrevi. Fertur Romanorum Imperator Salvius Otho, cum ex privata vitae ratione ad publicae rei administrationem evectus esset, secumque adtento animo perpendisset, quam periculosae plenum

opus aleae subiisset, & quam gravi curarum & sollicitudinum cumulo premeretur, exclamasse, *Num & mihi longis tibiis fuit canendum?* Idem illud dictum mihi, qui ex parvo quidem & exiguo, sed simul jucundissimo & amoenissimo Batavici agri angulo, ubi post deposita in Academiis tirocinia, privato sub Lare, non quidem inertis ac desidioso in otio, sed tranquillo ac literato secessu mihi Musisque meis vivebam, jam vero in publicum hoc bonarum artium theatrum, ac scientiarum & doctrinae emporium deferri me ac produci passus sum, non inmerito quis in mentem revocaret. Cum enim in praeclaro hoc Studiorum mercatu a splendido illo doctrinae adparatu, ac copiosis & amplis satis Eruitionis mercibus, quas sedulae & cupidae Juventuti exponere par est, defici me probe intelligam, & cum ventosis Agyrteis ac circumforaneis praestiti-

stigiatoribus, qui non solidas & utiles, sed speciosas tantum & fucatas copias incautis obtrudere amant emtoribus, nullum in hoc Palladis ac Musarum foro locum hic esse noverim, verendum mihi haud parum est, ut doctrinae ac facundiae experimento, quod non tantum hodie frequens ille Insignium ac Clarissimorum Virorum confluxus desiderat, sed & expectationi illi, quam lectissimorum juvenum conventus quotidie in publicis ac privatis scholis de me concipit, satisfactorus sim. Verum dum jacta semel haec alea est, & Rubiconem hunc transii, unde revocato cursu pedem referre, ac retrorsum vela dare salvo pudore non licet, acquiescam potius, Patres Academici, in propenso illo ac benigno vestrum de me studiisque meis iudicio, quam ut pervulgata atque intempestiva inbecillitatis ac tenuitatis confessione inepte vos obtundam; dum de eo

securos vos esse velim, meque hac spe ipse confirmem, ut quidquid viribus, aetati, ac doctrinae deficiat, supplementum id sit industria ac diligentia.

Sed dum propius sollemnioris hujus actus celebritatem confidero, & mente mecum reputo, quam ob causam cathedram hanc & pulpitem conscenderim, & quid vos inpulerit, ut ad augustum hoc, & studiis divinis atque humanis sacratum Acroaterium tanta frequentia convolaretis, animo magis conturbari ac confundi me experior, dum ad personam illam, quam hac hora sustinere cogor, perfectum & largo Eloquentiae flumine inundatum requiri Oratorem bene conscius sum, fatisque sentio ipse, & vos forte etiam percipitis, me nulla facundiae arte exercitatum, ac rudem in dicendo Tironem prodire. Quo accedit insuper, quod dum adtentius mecum materiarum, quae dignum mihi & adpositum ad instituti hu-

hujus rationem suppeditare possent argumentum, ubertatem recenseo, copia ac numero me magis obrutum quam adjutum, & quid rite mihi eligendum sumam, sollicitum atque animi dubium haerere me confiteor.

Solent autem plerumque multi ad dicendum processuri, pervulgato more studii illius ac doctrinae, quam profitentur, inaeestimabilem praestantiam, & supra alias artes eminentem dignitatem, argutis & exquisitis verborum lenociniis praedicare atque extollere, & saepe etiam supercilioso satis fastidio aliarum scientiarum inutilitatem ac vilitatem traducere, & quasi ex alto eas ut inanes & infructuosas despicerent, cum omnes omnino artes ac disciplinas communi quodam vinculo ac sororio quasi foedere inter se adstringi & colligari, & alteram haud raro in alterius commoda necessariam opem conferre, cordatiores homines semper

professi sint : quin & suo etiam exemplo id luculenter illi demonstrarunt , dum ex severioris suae disciplinae , ac rigidioris Sophiae fastigio , leviores ac viliores illas artes , in quibus Grammatici ac Critici totum plerumque vitae curriculum conficere perhibentur , ut minores ancillas in ministerium operis & laboris minus gloriosi advocare saepe non dedignati sunt , & frequenter etiam illarum disciplinarum ope & adjumento egregium sublimiori ac graviori scientiae suae decus & ornamentum conciliarunt. Quamvis autem veteres & saepe repetitae Literatorum querelae sint , nullam fere inter omnes artes scientiam pluribus exagitatam conviciis , & morosiori depresso fuisse fastidio , quam Humanitatis ac Literarum studium , numquam tamen id efficere omni ope ac contentione potuerunt , ut maculam illam semel ordini suo inustam eluere , & abjectum
de

de Literatoribus iudicium, ac perversam de studii illius excellentia opinionem ex animis hominum penitus evellere & eradicare potuerint, aut ex infimo illo loco, in quem ex regno, quod antea occupaverant, detrusi ac deturbati fuerunt, caput efferre, & in principatum, quem soli olim diu tenuerant, erepere iterum valuerint. Non est mihi animus hodie A. H. totius Humaniorum Literarum disciplinae vindicias ac patrocinium suscipere, & Linguarum, Historiarum, Antiquitatum, Eloquentiae, ac Poëtices praestantiam & utilitatem, & ex earum cognitione redundantes ad graviores scientias fructus ambitiosa & operosa oratione contra iniquos & inperitos rerum aestimatores adserere, cum si omnes illas partes pervagari, ac singularum decus propugnare copiosius instituerem, dicendi terminum ac finem non inveniret sermo. Solius igitur Criticae ac

Criticorum causam hac hora acturus, artem illam ab injuriis, quibus nullo suo merito oppressa & infamata fuit, liberare pro virili conabor, ac verum Critici munus exponens, pretium ejus solidum probare, & individuum illius cum reliquis scientiis cognationem atque utilitatem adstruere studebo, ac vindicare a multorum supercilio, quo despiciere ac negligere hanc Divam solent alieni ab his sacris, aut qui solidiorem quasi doctrinam profitentes, ex arce sublimioris Eruditionis ad humiliores illas sedes, & inferiora haec subsellia delabi, aut in orchestra theatri Doctorum sedentes ad infimam fordidae hujus plebis caveam descendere averfantur.

Verum dum id agere tento, A. H. vestra mihi prius concilianda est gratia, qua me dicentem sublevare ac linguis animisque favere vos par erit: Rogo itaque ut quodcumque facun-

cundiae minus exercitatae deerit, & quidquid in hac oratione parum castigatum, aut lima adcuratori non satis politum vobis adparebit, benevolo animo ac facili studio supplere dignemini. Deprecor autem, ne mihi, Criticorum causam modeste acturo, aures nimis criticas ac severas, sed benignas & placidas, praebeatis; ac fidem meam vobis obstringo, me si forte pro argumenti dignitate atque ubertate sermone parum elaborato uti videar, id orationis brevitatem compensaturum, ac patientiae vestrae, viriumque mearum rationem habiturum.

Apud veteres in Graeca & Romana civitate literarum auctores & studiosos, Doctrinarum scientia, five Polymathia, non tam angusto ac brevi includebatur gyro, quam quidem posteriori & hodierna aetate per inertiam coerceri solet. Sed in omnibus liberalibus disciplinis ac quocumque studio-

diorum genere versabatur, ac duabus praecipue linguis, Graeca & Romana, veluti involucris tegebatur. Ea aetate nemo ad Philosophiae, quae omnium scientiarum summam tunc complectebatur, doctrinam properabat, aut ad Epicuri hortos vel Socraticam domum se transferebat, nisi antea diligentem in utriusque linguae auctoribus posuisset operam, & in Grammaticis ac Rhetoricis studiis naviter defudasset. Percepta mox Philosophia, alii certae se tradebant disciplinae, eamque solam profitebantur; nonnulli vero varietate ac diversitate scientiarum capti, in late patenti studiorum campo nullis circumscripti spatiis libere vagabantur, & cum omnes artes ac doctrinas perlustrarent, omnesque auctores nullo habito discrimine legerent, Grammatici inde praecipue dicti fuerunt, quia tamquam periti Censores notabant malorum scriptorum vitia, foe-

foetus spurios ac supposititios a veris & genuinis distinguebant, & vindicabant; loca auctorum veterum obscura & perplexa tam in Philosophis, quam Poëtis & Oratoribus inlustrabant & explanabant, denique ad Bibliothecas libris undique conquisitis instruendas a Regibus ac Principibus adhibebantur. Cum vero Grammatici tam late extenderent regni sui fines, ut omne Scriptorum genus pervagarentur, ac Poetas, Historicos, Oratores, Philosophos, Medicos & Jureconsultos excuterent atque enarrarent, tantum auctoritatis apud antiquos hic ordo olim obtinuit, ut omnium scriptorum iudices ac censores soli essent Grammatici, quos ob id non alio quam Eruditionis ac iudicii nomine Criticos vocaverunt. Hi vero in legendis & excutiendis veterum Auctorum monumentis tam severe iudicio suo usi sunt, ut, (quemadmodum Quinctilia-

nus tradit) non versus modo censoria quadam virgula notare, & libros qui falso viderentur inscripti, tamquam subdititios submovere familia sibi permiserint, sed & auctores alios in ordinem redegerint, alios omnino Scriptorum numero exemerint.

Cum vero Critica, praecipua Grammaticae pars, circa tria potissimum versetur, nempe circa obscurorum illustrationem, sanorum locorum pro adfectis & male habitis probationem, tum circa genuinorum scriptorum a spuriiis distinctionem, ultima haec pars, quae consistit in discernendo scripta vera & germana ab adulterinis, primam Criticae videtur dedisse originem, quae ars vix in usu fuit, antequam corrumpi coeperunt veterum librorum tituli, & falsi ac monstrosi foetus pro legitimis suppositi sunt. Ante tempora enim Regum Alexandriae & Pergami nullum opus fere adul-

dulteratum aut falso inscriptum erat, sed cum illorum praecipue aetate multi undique conquirerentur libri, & maximo ardore ac summo pretio colligerentur antiquissimorum auctorum volumina ad instruendas & exornandas insignes Bibliothecas, lucripetarum avaritia, & librariorum non nisi auro inhiantium fraudes, novos ac recentes scriptores mutata epigraphe pro veteribus venditaverunt, ut scilicet libri illi antiquitatis veneratione eo carius venirent, eodem plane furo, quo subdoli artifices, ut operibus majus conciliarent pretium, suo marmori adscribebant Praxitelem, aut trito argento Myronem. Ad has autem fraudes detegendas, & a genuinis scriptis falsa & adulterata dijudicanda Critici eo tempore primum omnem adhibuerunt industriam, interque eos tunc praecipue hac in parte versati fuerunt Aristoteles, (quem primum Critices

auctorem facit Chrysoſtomus) Eratoſthenes, Ariſtophanes, Apollodorus Cumaeus, Dionyſius Halicarnaſſenſis, aliique.

Verum non tantum in titulis librorum corrumpendis pudorem transgreſſi ſunt avari illi ac fraudulentum nebulones, ſed & tota nobilium Auctorum ſcripta aut dolo malo inverterunt, vel ſi qua mutila ac negligenter habita reperiſſent, inconſulte ac temere ex arbitrio ſuo ſuppleverunt. Huius rei cum innumera in antiquitate ſuperſint veſtigia, unum prae ceteris luculentum eſt exemplum in Apelliconte Teio, qui cum Ariſtotelis ſcripta a Nelei Scepſii poſteris metu Attalicorum Regum terrae diu inſoſſa & occulta, ac carie jam paene eroſa, ſibi ingenti pecuniae vi comparaffet, quaecumque in iis lacera, corrupta, ac mutila invenit, confidenter pro lubitu ſupplevit, & multis mendis in-

inquinavit : unde factum est , ut non tantum plurima in Aristotele corrupta fuerint , sed multa quoque aliena ac falsa ipsi adtributa , immo & integra aliorum opera ipsi adscripta sint , qui fucus praecipue natus fuit ex nominis similitudine , per quam factum est ut & aliis eximiis Scriptoribus non pauca supposititia fuerint adjudicata : unde Criticorum sollertia , quae prius maxime occupata erat in probatione legitimorum & illegitimorum foetuum , tunc praecipue vagari coepit circa distinctionem Auctorum , qui eodem saepe nomine insignes floruerunt , ut vero & non fucato auctori restituerent ea , quae alii temere sibi vindicaverant , & ut quaecumque vel inepta vel eximiis Scriptoribus indigna inmeritum inter eorum opera locum occupaverant , inde exulare juberent , & ad pristinum dominum pedem referre. Hac in parte industriam suam praecipue

E

cipue tunc exercuerunt Demetrius Magnesius, Simarestus, Dionysius Sinopenfis, Artemo Cassandreus, & multi alii.

Ita adhibita iudicii norma egregiam antiquis monumentis operam praestitit Critice, dum justos foetus veris parentibus adseruit, aut inlegitimos vel monstrosos abortus tollere vetuit, & alienae reliquit adoptioni. Quam multis Aristotelis libris natalium controversia fit mota, constat satis ex veteribus Grammaticis. Quis Ethica ejus filio Nicomacho adtribuenda esse sciret, nisi id docuisset Cicero? Quis scripta ejus de Rhetorica, de mundo, aliaque non pauca dubios habere auctores cognovisset, nisi divinae Criticae auxilio id nobis innotuisset? Quis Platonis Axiochum Aeschini Socratico adscribendum didicisset, nisi id Suidas aliique Grammatici tradidissent? Quis multa Hippocratis scripta falso ejus nomen

men praeferre rescivisset, nisi id monitum esset a Galeno? Et hoc quidem in studio in primis immoratus fuit Criticorum labor, qui distinguendis & fecerendis antiquorum & recentiorum operibus praecipue operam dederunt.

Ex his autem ultro vobis, A. H. patere arbitror, ad primam hanc Critices partem requiri virum non levi aut perfunctoria eruditione tinctum, & qui, tamquam festinans canis e Nilo, quaedam hic & illic velut in transcursu ex doctrinae fontibus delibaverit, sed qui ex diligenti & sedula omnium fere veterum Auctorum perlectione solidam eorum adquisivit notitiam, ac Iudicii ope sermonis characterem, dicendi modum, styllum, ceterasque in iis dotes probe notare, & quid ab ipsa Scriptoris manu profectum, aut ab otio abutentibus & sibi sapere visis sciolis insertum & admixtum sit, discernere valeat.

Deinde vero arto hoc includi spatio non contenta Critice latius coepit vagari, nam cum olim aeque ut hodie libri ab inperitis & rudibus scribis inemendate ac vitiose admodum exararentur, fieri aliter non potuit, quin ex corrupta & parum adcurata scriptura innumeri in optimis Auctoribus nati fuerint errores: Hinc Critici modum ac rationem circumspicere & indagare coeperunt, qua non tantum obscura & intricata inlustrarent atque enarrarent, sed & inemendata & vitiosa loca castigarent, & integritati suae restituerent. In hoc autem genere inter veteres maxime claruerunt Aristarchus, Cassander Macedo, Callimachus, Apollonius Rhodius, Didymus, Asclepiades Myrleanus, Dionysius Longinus, & similes numero non pauci. Apud Romanos in idem studii curriculum descenderunt praecipue Varro, Crates Mallotes, Valerius Probus, L. Crassitius,

fitius, Caecilius Epirota, Nigidius Figulus, Asconius, Gellius, & plures alii, quos recensere superfedeo. Quin & ipse etiam Cicero, quamvis summus orator & vir consularis, nihilominus tamen Grammatici seu Critici partibus functus, Lucretii poëma emendare non dubitavit; similiter ut Varro, Togatorum ille doctissimus, tanta diligentia Plautinas Comoedias recensuisse dicitur, ut ex centum & triginta fabulis, quae Plauto adscribebantur, unam & viginti tantum genuinas probaret, quae inde a veteribus Varronianae dictae sunt.

Tanto deinde in honore praestantissima haec ars habita fuit, ut multi viri inlustres ac celebres in ea excolenda inter se aemulati fuerint: Ab eo enim tempore usque ad Romani regni cum Literis everfionem, quando arrepto ac dilacerato ab incultis & efferis gentibus imperio, Barbaries dominari

coepit, nulla aetas, aut nullum fere seculum praeterlapsum est, quo non floruerint semper quidam e Criticorum filiis: verum cum Langobardi, Gothi, Visigothi, aliaeque barbarae nationes, in Italiam inrumpentes, omnia ferro ac praedationibus vastarent, Musae etiam in exilium actae sunt, & literarum lux densissima ignorantiae caligine oppressa jacuit, ac miserabiles bonarum artium reliquiae penitus expiraverunt. Eo tempore optimi antiqui aevi Scriptores locum cedere cogebantur nugacibus barbarorum libellis, & pro exquisitissimis ac delicatis aureae aetatis lautitiis in honore habebantur plebejæ & sordidae panis atri reliquiae, ac divinis veterum scriptis & ingenii monumentis praeferebantur insulsa Monachorum, ventris obesi sagina inflatorum, somnia; donec tandem ex spissis illis inscitiae tenebris primus caput extulit Franciscus

Pe-

Petrarcha , qui in obscura hac ignorantiae nocte facem praeferre ausus , viam iterum ad antiquas elegantias aperuit , cuius vestigiis insistentes deinde Johannes Jovianus Pontanus , Laurentius Valla , Sannazarius , aliique , signa iterum sustulerunt ad bene omninandum de restituendis literis , ac Musis a fuga in pristinam sedem revocandis. Tunc renascentibus literis , & superiorum seculorum discussa barbarie , cum intermortuae ac sepultae fere liberales artes in Italia iterum essent excitatae , Critica etiam , utpote quae ars viam sternere debebat ad veras scientias recte & solide adquirendas , caput iterum paullatim exseruit , & maxime excrevit. In Italia enim , ubi perdomita Barbarie , elegantioris Eruditionis cultura rursus agresti Latio intulerat bonas artes ac doctrinas , primi tum Politianus ac Beroaldus cogitare coeperunt de modo , quo ani-

mam aegre trahentibus prisca aevi Aucto-
ribus vitam redonarent : quibus
deinde majoribus copiis succreverunt,
Victorius, Manutius, Sigonius, Pie-
rius Valerianus, Urfinus, & deinceps
undique ex aliis Europae partibus eti-
am in Italiam confluentes, Muretus,
Antonius Augustinus, & longo ordi-
ne plures alii. Mox etiam studii hu-
jus incrementa ulterius coeperunt se
extendere, & non tantum in Germa-
nia exorti in commune bonum fuerunt
Camerarii, Rhenani, Fabri, Gruteri,
& similes multi; verum & Gallia pro-
ventu maximorum in hac arte Hero-
um feracissima fuit, cui Scaligeros,
Turnebos, Casaubonos, Salmasios,
Budaecos, Pithoeos, Sirmondos, Ju-
retos, & quos longa referre mora est,
acceptos referre debemus. Nec mi-
nor etiam in Belgio viguit copia illo-
rum, qui Criticam artem ad fastigium
illud, quo jam adscendit, evexerunt,
quo

quo in labore ante alios defudarunt
Erasmi, Junii, Canteri, Douzae, Lip-
fii, Grotii, Heinsii, & praecipue in
hac studiorum parte incomparabile
par Joh. Fred. Gronovius, & Joh.
Georg. Graevius, quibus ut aetate ita
& meritis aequalis, suo jure adnume-
randus est, hujus quondam Academiae
eximium decus, Jacobus Perizonius,
& denique caeteri omnes, qui si-
gna illorum secuti felicissimam ac fa-
lutarem prisci aevi reliquiis operam
collocaverunt.

Habetis, Auditores, quasi in tabu-
la eximiae hujus artis ac doctrinae o-
riginem, fata, & progressum. Ex his
autem aequis & peritis rerum arbitris
patere opinor, scientiam hanc non
jejunam adeo & levem, ut multis vi-
sa est, neque tantum in syllabis & a-
picibus literarum excutiendis inglorio
labore occupatam esse, & nihil cum
gravioribus illis & sublimioribus disci-
pli-

plinis commune habere, ut rigidi nonnulli Censores pronuntiant, qui studium hoc ut inane traducunt, & ita se Criticorum Criticos profitentur. Id sane praecipue dignitatem & utilitatem Critices adstruit ac confirmat, quod a tot retro elapsis seculis tam illustres & eximii Viri, rejecta & explosa vulgi opinione, in eam tam indefesso labore incubuerint, artemque hanc ut omnium Scientiarum solidum fundamentum, & quasi Encyclopaediam aestimaverint, & omne quod sine eo struitur atque erigitur, necessario ruere aut vacillare experti sint.

Et sane nullam cujuscumque generis aut studii doctrinam esse, quae ab hac arte non tantum non contemnendam, sed & necessariam opem ac lucem foveretur, neminem arbitror, tam perversi judicii esse, qui id inficietur. Ad sacras enim quod adtinet Literas, quas ab imperitis & oscitantibus librariis aequè ut
alios

alios Auctores descriptas, ac proinde non minus a labe inemendatae scripturae, & vitiis aberrantis calami in-
munes fuisse nemo non cordatior ad-
gnosce debet; quin prudens ac cauta
Critici manus multum conferre possit,
in dubium vocari nequit, modo reve-
rentiae debitae rationem habeat, &
prudentialae terminos non excedat, ne-
que pro arbitrio in eas grassetur. Id
vero qui concedere averfantur, di-
cam etiam scribant antiquis Patribus,
& temeritatis incusent veteres illos rei
Christianae Scriptores, quibuscum
in gratiam redire numquam poterunt
illi, qui studia haec non tantum ut
minus necessaria criminantur, sed
nec ullum in Sacris adsignari iis lo-
cum volunt. Quid ergo dicendum
erit de antiquis illis Masorethis, qui
stupenda diligentia id unice efficere
conati fuerunt, ut sacro textui sepem
circumdarent, eique naevos & men-

das atque incertas lectiones, qua possent sagacitate, eximerent atque abstergerent. Quid de labore, & industria Origenis statuendum erit, quem in sacris paginis varias scripturas asteriscis & obeliscis, instar Aristarchi, non tantum adcuratissime distinxisse, sed & in Criticen adeo incubuisse tradunt Veteres, ut solis Literarum studiis, ac conferendis exemplaribus intentus, neque prandendi, neque deambulandi fere otium ab hoc labore reliquum sibi indulserit. Quid de Hieronymo judicandum erit, qui diligentia & labore Origenis ita usus est, ut in Commentariis suis ubique fere de varietate lectionum & diversitate interpretationum disputet? Quid denique, ut innumeros alios praetermittam, Augustino fiet, qui ubi aliquid in sacris literis veritati contrarium invenit, aut mendosos esse codices, vel interpretes sensum verborum

non

non adsecutos pronuntiare ut Criticus non dubitat? Quid ergo dicemus? an temeritatis parum verecundae dam-
nabimus sanctos illos Viros, an potius credemus persuasum illis fuisse, librari-
os in describendis sacris codicibus, quantumvis diligenti ac sedula cura ad-
hibita, aequae ut nunc obnoxios fuisse depravationibus, eandemque hic ob-
tigisse fortunam, quam & alii Scripto-
res experti sunt; quod si negandum contendamus, inusitato miraculo ma-
nus eorum ita directas fuisse, ut ne in minimis aberrare potuerint, dicere
necesse habemus. Quis autem Scri-
ptorum veterum querelas de codicibus jam antiquissima aetate corruptis & vi-
tatis ignorat, cum scribae illi omni-
um rerum inperiti exarandis exem-
plaribus operas mercenarias vel voce
vel calamo locabant, ideoque esuri-
entes in labore illo taediofo plerum-
que festinabant, ut eo citius pretio

H

po-

potirentur, & si quos commiserant errores, eos tamen non mutabant, ne scilicet ob vitiorum deformitatem pretio operis aliquid decederet.

Cum autem post tot elapsa ab ipsis veteribus secula iudicio ac labore Criticorum continuo opus fuerit in iis, quae vel per scribarum incuriam & inertiam, vel temporis vetustatem depravata aut obsoleta erant, in integrum restituendis, ac pristino nitore vindicandis; quam obstinata igitur perversitas est, Criticam emendationem a scriptis antiquorum Auctorum, quorum exemplaria tanto annorum spatio tam diversorum deinde librariorum manus subierunt, prorsus excludere, & Criticorum follertiam non in omne Scriptorum genus admittere? Largiendum tamen id est, ac candide concedendum, intra certos terminos hic consistendum, neque cuivis in omnibus quidvis inpune licere. Quamvis enim

enim in sacris paginis praestet loca aperte vitiosa, & veritati vel fidei Historicae contraria, revocatâ vera & antiqua scriptione sanare, & in descriptorum inscitiam depravationis culpam potius conferre, quam absonis & contortis interpretationibus receptae semel semel lectioni mordicus adhaerere, non tamen ideo sine discrimine in omnia loca, quae vel inquinata ac luxata, vel turbata & obscura primo intuitu videntur, statim fallacem Criticam esse inmittendam, & perinde ut in profanis Scriptoribus ubi pro lubitu medicinam esse adhibendam, aut conjecturas vel diversas lectiones temere intrudendas esse, sedulo cavendum est.

Arti autem Medicae quantum contulerit Critice, ut alia omittam, vel unus testis sufficiat magnus ille Claudius Galenus, quo nemo antiquorum fere plura in Grammatica ac reliquis

disciplinis reliquit, & qui in Hippocrate innumera recensuit, atque emendavit, & contra veteres ejus Interpretes multa transposuit & inmutavit, ac divini illius Scriptoris libros spurios a legitimis disjunxit, ut opera ejus eximia abunde fidem faciunt.

De Jurisprudencia autem quid dicam, a qua Criticas manus penitus abstinendas, & potius receptas lectiones, licet nullus in iis commodus sit sensus, quavis ratione & interpretatione quantumvis absurda tuendas, multos esse fateor qui imperent, & Quiritium fidem implorent, si in libris Ictorum veterum locis depravatis adhibeatur Crisis, etiam si verosimilis & oportuna. Hinc & illos, quos tale ingenium adeo perverfos agit, non raro videmus ad extrema quaecumque delabi, & ita, quoniam vel aciem illam felicioris judicii sibi deesse dolent, aut pulcherrimae illius artis elegantias adsequi se posse

posse desperant, quavis non data tantum sed captata occasione omnem adspernari Crisin, & fastidioso etiam supercilio Criticos generatim laceffere ac proscindere. Hoc vero male eos habere certum est, quod Cujacios, Hotomannos, Budaeos, & similes Heroas, ac nostra quoque aetate Noodtios, Schultingios, & Bynkershoekios, ideo famae immortalitatem adeptos esse vident, quoniam his Sospiatoribus multa in Digestis feliciter curata sunt, hinc studio ab eximiis illis Viris in contraria omnia eundi, & inde scilicet inclarescendi, longe aliam viam ingredi malunt, quam vestigiis certissimorum illorum Ducum insistere, & frugibus jam inventis glande adhuc pasci amant. Quamvis autem non tantum in omnibus cujuscumque generis Scriptoribus non minus quam in libris Jurisconsultorum multi indocti, & ab humanitatis studiis nudi

Critici, omnem modum excedentes, pudorem praetergressi sint, adeo ut ipsi illi Critici, egregia sua arte turpiter abusi, urendo, secando, & scindendo plura forte vulnera & cicatrices antiquis intulerint Auctoribus, quam exemerint, nec a veterum scriptis lacerandis & excarnificandis violentas manus continuerint, ideo tamen verae ac sincerae Critices usum & praestantiam rejicere, quanta, quaeso, invidia est? Si quoniam multi abusu illo intra terminos consistere nequiverunt, & in illis, quae nihil mali aut luxati habebant, vexandis ac corrumpendis modum non servaverunt, ideo totam artem Criticam, ut doctrinis noxiam & procul habendam, pronunciamus, videndum est ne similes evadamus iis, qui, ut Horatius ait, dum fugiunt vitia, in contraria currunt. An ergo similiter, quaecumque per se bonae sunt frugis, & egregium mortalibus prae-

praeſtant uſum, quoniam humanae naturae perverſitas omnia, quamvis praeclara & eximia, ſaepe corrumpere & deturpare ſolet, ideo omni uſu erunt eximenda? Id ſi concedamus, interdicator ergo & omnibus, praecipue vero his Cenſoribus, igni & aqua, quae duo Elementa licet adeo neceſſaria, ut in iis tota ferme hominum vita conſtet, nonnulli tamen in tam nefarium converterunt uſum, ut ſaepe integras iis vaſtaverint ac deleverint regiones.

Omnibus denique vetuſtae aetatis Scriptoribus, Historicis, Oratoribus, ac Poëtis, quibus omnis doctrina & eruditio continetur, cum ex miſero antiquitatis naufragio tamquam lacerae tabulae ad nos enataverint, & ex ea calamitate ſpoliati, aegri, ac vix ſpirantes ad poſteritatem pervererint, unica Critica non tantum neceſſariam medicinam, ſed & vi-

tam ac splendorem iterum reddidit & conciliavit. Si enim Scriptorum veterum Editiones, quae initio renascentium Literarum, & sub ipsis artis Typographicae incunabulis emissae sunt, conferamus cum iis, quibus deinceps Scaligeri, Manutii, Victorii, Casauboni, Salmasii, ac praesertim Heinſii, Gronovii, & Graevii, salutares manus admoverunt, tantum inter eas discriminis nemo non adgnoscat, quantum inter se juvenilis formae venustas ac flos, & decrepitae ac rugosae anus deformitas ac turpitudine distant; adeo ut qui post tantam Literarum lucem, quae ex densa ignorantiae caligine emicuit, adhuc somniare, neque tot annorum crapulam edormire haecenus potuerunt vel noluerunt, torpore illo ac veterano potius emarcescere, & infortunato suo genio relinqui debeant.

Gratulandum interim nobis de felicitate seculi nostri, ac beato Literarum

no-

nostrarum statu, quae ope & auspiciis praestantissorum illorum Heroum tandem de Barbarie triumphum egerunt, quorum vestigia si deinceps premere nitatur studiosa Juventus, spes est ut bonarum Artium cultura a posteritate magis ac magis producat, & tandem ad summum ac perfectum doctrinae culmen evehatur.

Verum operosiori sermone apud doctos & peritos auditores Critices causam agendam vix arbitror, cum si omnia, quae ad hoc argumentum non exigua copia adferri proluxius possent, ulterius persequi vellem, modum dicendi excederet haec mea Oratio, ac metam sibi propositam nimio forsan post tergum relinqueret intervallo. Quare cum & aliud insuper, quod hic agam, mihi restet, conferam me potius ad Eos, quos indictos praeterire diei hujus sollemnitas me vetat.

Quibus autem verbis, ac quo sermonis cultu Te, Generosissime ac Celsissime ARAUSIONENSIIUM PRINCEPS, inlustri praesentia Tua hunc actum decorare dignatum, adloquar, cujus propenso favori ac benevolo de me testimonio praecipue mihi delatam esse hanc stationem, publice gratissimus acceptum refero? Gratulor mihi non tantum, sed & felicem me praedico, quod hac sollemnitate oportuna mihi offeratur occasio, sincerum meum erga Te obsequium, ac devotum pro ingenti hoc beneficio animum coram tot testibus declarandi. Tui enim muneris esse, quod Spartae huic honoratissimae in celebri hoc Palladio tam luculentum ac personae Tuae convenientem in modum fuerim admotus, adgnosco, & dum inter mortales numerabor, adgnoscam, ac praedicabo, Te mihi rebusque meis tamquam Deum e machina adparuisse, ac fortunae meae animo modo-

modoque Principe verè digno consuluiffe. Non operose hic in virtutum Tuarum laudes exspatiando pudori Tuo vim faciam, cum frontem illam Tibi non esse probe sciam, ut aures Tibi praesenti multis, licet meritissimis, obtundi encomiis patienter feras, neque ea etiam dicendi mihi vis est, ut eximias & non vulgares animi tui doctes exili ac tenui hoc sermone adsequi possim, cum potius earum magnitudinem deprimerem, quam rite efferrem. Id unum tamen hic addi a me ne aegre feras, Optime ac Serenissime PRINCEPS, me felicem ac fortunatam praedicare hanc nostram Academiam, quod retrolabentibus bonarum Artium studiis, ac de fuga fere cogitantibus Musis, Te Maecenatem, Eruditioni ac Viris doctis egregie patrocinantem, & Literarum eximium, ac raro exemplo peritissimum, custodem nacta sit. Quanta enim religione a primis annis

Palladis ac Musarum sacris operatus fueris, Tuoque inlustri exemplo alios itidem Viros insignes ad rectum illud verae gloriae per liberalioris Doctrinae studia iter concitaveris, testatur praecipue haec nostra Academia, in qua ab egregiis & singulari eruditione conspicuis Viris formatus, tanta ingenii, industriae, ac scientiae specimina omnibus probasti, ut quicumque non irata Minerva nati justum literis pretium ponere norunt, Te non tantum bonarum Artium strenuum cultorem, sed & Eruditionis ac Virorum Doctorum eximium Fautorem, jure ac merito suspicere non destiterint. Musae fane nostrae, quibus ab excelsa Tua dignitate tantum accessit splendoris & ornamenti, non alios sibi laetiores & candidiores inluxisse dies gaudent, quam quibus in contubernium tuum tam benigne ac comiter admissae, placidum deinde ac liberale hospitium semper
apud

apud Te invenerunt. Quantis insuper beneficiis, & quam prompta ac prolixa gratia Viros Eruditos fovere ac prosequi semper dignatus sis, grati adgnoscent omnes illi, qui maximum sibi praesidium ac decus in Te constitutum experiuntur, & ob felicitatem hujus tam beati seculi laetitia exsultant, ac gaudio triumphant, quod Tanti Principis patrocinio tuti, Literarum honorem ac Musarum gloriam fortiter vindicare, & strenue adferere possint, neque alios lucubrationum suarum fructus percipere gestiunt, quam si Tibi labores suos placere gloriari possint. Ad me quod adtinet, Serenissime PRINCEPS, magnis me nominibus tibi obstrictum & devinctum adgnosco pro insolito & insperato illo favore, quo tam generosum in modum me quoque inter eos adsciscere non gravatus es, quos insigni magnanimae tuae indolis beneficio cumulare & ornare dignaris.

Ejus autem memoria ne umquam animo meo effluat, efficiam sedulo, & dum majus mihi defit quod benevolentiae Tuae reponam, ita saltem ei respondere conabor, ne umquam haec Academia aliquid per me detrimenti capiat, sed quantum in me erit, splendorem & gloriam hujus Lycei cum operis consortibus promovere, ac studiosae juventutis commodis unice consultum velle, serio adfirmo: denique & ad summum Numen vota pro salute Tua suscipere non desinam, ut Populo Tuo & Academiae nostrae diu laetus ac felix intersis, & non nisi ferus in coelum redeas.

Ad vos autem, Inlustrissimi ac Nobilissimi Academiae hujus Patres & Curatores, ultro Oratione mea accedo, qua licet persequi & ex aequo efferre, quantum vobis me debere sentiam, imparem me omnino esse concedam, conabor tamen animi mei
vobis

vobis devotissimi sinceritatem non fucato aut infidioso blanditiarum pigmento, sed vero ac candido sermone probare, & pro singulari illo, quo me vobis devincire voluistis, beneficio nuda quidem verba, sed certa tamen & indubia gratae mentis pignora, reddere tentabo. Vestrae enim benevolentiae acceptum refero, quod Praepotentibus Ordinum Frisiae Delegatis de nota meliore commendatus, ad Cathedram hanc, quam teneo, adscendere mihi contigerit; Vestrae suffragationi unice me debere fateor, quod fortunatus & candidus ille mihi inluxerit dies, quo me in tali statione positum ac locatum esse exsultare contigit, in qua Literarum studiis, ac dulcibus ante omnia Musis, quibus a puero me consecraveram, deinceps totum me devovere, & in iis omne vitae tempus conficere dabitur. Felicitatis igitur non exiguae culmen me

adtigisse censeo, quod bonarum artium studia Vestra ope tam beatam mihi vivendi ministraverint rationem, qua mihi, ab omni ambitione ac pretensione remoto, in hunc dulcissimae tranquillitatis portum delabi, & in negotio aliquo sine periculo, & in otio cum aliqua dignitate vitae cursum tenere conceditur. Verum ubi adtentius provinciae hujus mihi inpositae difficultatem, Literarumque, ad quas docendas a Vobis tam benigne evocatus sum, varietatem & magnitudinem circumspicio, & Clarissimi Viri PETRI WESSELINGII; Decessoris mei, eruditionem ac merita confidero, vereor sane, ne Vos, Amplissimi Patres, prolixi nimis de industria mea judicii, & benignioris de studiis meis suffragii forte poeniteat, praesertim si ad haec omnia doctrinae meae penuriam, & praecipue juventutis meae inbecillitatem componatis. Ea tamen spe animum

mum meum justo hoc timore perculsum erigo ac confirmo, quod certo mihi persuasum sit, Vos a Juvene non expectare aut exigere illam doctrinae, quam Viri longo usu exercitati sibi comparaverunt, copiam & ubertatem; satis enim exploratum habeo, si diligentiam, & adfiduam ad promovenda studiosae Juventutis commoda sedulitatem vobis exhibere & probare possim, me desideriiis Vestris satisfacturum, ac Vestram de me estimationem non omnino irritam redditurum. Id vero ut praestare possim, me omni ope ac contentione adnifurum, Batava fide ac simplicitate vobis promitto & adfirmo.

Vos modo, Inlustres ac Generosi Literarum Maecenates, favore ac benevolentia vestra animos mihi ad bene de Academia Vestra merendum sufficite, meque inter illos, quos patrocinio vestro fovere, & ad egregia fa-

cinora excitare dignamini, haud gravatim, quaeso, recipite: Et quoniam in Patria ac terra illa, quae Majorum meorum cineres & ossa servat, fatis iniquis agitato jam vivere non liceat, eo lubentius, precor, me numero civium atque incolarum vestrorum inserite. Ita Frisia vestra mihi placeat & adrideat, ut amoenissimae Hollandiae meae desiderium, cujus recordatione saepius conturbari me fateor, experientia benignitatis vestrae emolliatur, & animo excidat, ita ut non ex natali solo videar mihi migrasse in peregrinam terram, sed patriae novam hic, ubi mihi bene est, reperisse imaginem sentiam. Deum precor, Nobilissimi & Amplissimi Patres, ut longa annorum serie vos salvos & incolumes supereffe jubeat, ut Patriae, Academiae, ac Literarum nostrarum saluti diu bene consulere, & sicuti facitis, strenue porro commodis publicis inservire possitis.

Vos

Vos autem , Celeberrimi Professo-
res , cujuscumque Doctrinae laude cen-
femini , Collegae Exoptatissimi , atque
Eruditionis gloria conspicui Viri , me
Juvenem operis consortem vobis ad-
signatum , placidis ac benevolis , quae-
so , animis in honoratissimum vestrum
ordinem recipite. Id vero persuasum
vobis habeatis oro , quod ficuti nihil
mihi jucundius ac gratius accidere
potest , quam quod vestrae societati
ac collegio adscriptus sum , ita nihil
etiam mihi optabilius ac luculentius
evenire poterit , quam si amicitia ac
conjunctione vestra uti ac frui porro
mihi contingat ; eam enim ut mihi
conservare ac stabilire possim , omni-
bus humanitatis ac candoris officiis e-
niti contendam , modo vos me erudi-
tione , aetate , ac rerum experientia
multo vobis inferiorem mutuo bene-
voli animi adfectu complecti , & pru-
dentia ac consiliis vestris regere & ad-

juvare non averſemini. Ad me quod
adtinet, ex animi mei ſententia, co-
ram hac Auditorum frequentia, vobis
declaro, me procul ab omni ſimulta-
tis, quam a Collegis longe exulare
oportet, cogitatione ad vos accedere:
Quemadmodum enim omnium ſcienti-
arum individua eſt cognatio ac ſocie-
tas, ita inter illarum quoque Profeſ-
ſores animorum conjunctionem inter-
cedere decet. Vos igitur obteſtor,
nihil ad vitae amoenitatem ac ſtudio-
rum tranquillitatem magis mihi in vo-
tis eſſe, quam ut cum omnibus ve-
ſtrum amicitiam & concordiam non
interrupto tenore exercere, quin &
cum ſingulis quoque, ſi eadem vobis
ſedet ſententia, uſum ac familiaritatem
colere liceat. Illae enim literae, quas
profitendas in me ſuſcepi, cum ab hu-
manitate nomen habeant, efficere eti-
am tentabo, ut vitae meae magiſtrae
ſint, ac ſtudia in mores abeant, ope-
ram

ram dare conabor. Id vero ne speciosis tantum verbis jactasse vobis videar, re ipsa potius repraesentare studebo.

Ad vos tandem, lectissima Academiae Juventutis corona, sermonem lubentissime converto, in quorum commoda tota haec res agitur. Cum vero, ut egregium est Attali apud Romanum Philosophum dictum, *idem & docenti & discenti debeat esse propositum, ut ille prodesse velit, hic vero proficere*, ita vos de me statuatis ac judicetis quaeso, me omnem aetatis meae florem ac vires unice vestrorum studiorum emolumento consecrare ac devovere decrevisse, & nihil umquam me omissum, quo de vobis bene merendi studiosissimum me praestare possim; id enim unicum est, quo meum vobis officium commendare possim, me sine ulla intermissione omnem operam & laborem in vestris utilitatibus inpendere

N

dere constituisse, modo vos ea qua
par est adfiduitate ac diligentia in stu-
diis severa lege proficere non omitta-
tis, & ad Doctrinae penetralia per re-
gium & a summis Viris calcatum tra-
mitem labore indefesso contendatis.
Me vero hoc in itinere qualemcumque
Ducem, aut si ita mavultis, Comitem
recipite, qui viam a Praeceptoribus
mihi monstratam vobis aperire, quan-
tum in me erit, numquam desinam;
& quamvis tot Eruditissimorum ac Ce-
leberrimorum Virorum opera atque in-
stitutione inbui vobis contingat, a
quibus omnibus sicut ingenio ac do-
ctrina longe me vinci fateor, ita nihil
intermittam, quo saltem industriam, &
adfidium vos demerendi studium si
non superare, saltem aequare valeam,
eumque Literarum elegantiorum amo-
rem ac gustum vobis inspirem, ut prae-
via hac humanioris disciplinae exerci-
tatione praeparati, dotes ac vires in-
genii

genii deinde in gravioribus scientiis ac doctrinis latius explicare, & ita Patriae atque Ecclesiae necessarii & utiles cives evadere possitis.

Quod superest, Deum Opt. Max. cujus nutu & arbitrio res humanae geruntur, ac felicem fortiuntur eventum, sinceris precibus supplices veneramur, ut Celsissimum Nassavium PRINCEPEM, & Patriae nostrae Patres, ac Palladii hujus Maecenates, in commune Publicae ac Literariae rei commodum diu fospites ac superstites fervare velit, & ut hoc bonae Mentis ac Sapientiae sacrarium celebritate & splendore magis ac magis florere, & non tam incondita ac vasta gregariorum turba, quam lectissima primipilorum cohorte vigere jubeat, & ut illorum, quorum curae studiosa Juventus commissa est, labores ac vigilias porro fructuosas & utiles reddere dignetur, vovemus: ut ita ex ludo hoc Litera-

N 2

rio,

rio, veluti ex equo Trojano, multi egregii ac periti prodeant Athletae, qui vires in hac palaeſtra paratas & firmatas, deinde in Patriae, Eccleſiae, & Academiae decus & emolumentum exferant, & proſtigata Barbarie honeſtiſſimarum Artium ſtudia innumerabilibus ſeculis ad ultimos producant nepotes.

D I X I

VIRO

VIRO CLARISSIMO
 PETRO BURMANNO

FRANC. FIL. FRANC. NEP.

Cum ordinariam Humaniorum Literarum Professionem in Franequera Academia auspicaretur.

Uamquam Pierio devertat rarius antro,
 Exsultans aliis nostra Thalia locis:
 Nunc tamen haud aberit paucos decerpere
 flores,
 Quis decoret Petri tempora docta mei.
 Et nuper volui festae comes ire catervae,
 Ac plaudente manu verba diserta sequi.
 Sed Boreas, Zephyro regnum cessisse reluctans,
 Terruit infirmæ ducere vela ratis.
 Nec tamen illa tui latuit nos scena choragi,
 Quantus & inplerit pulpita quassa sonor!
 Cum Critice, defensa tibi, potuisse negavit
 Aethereo pro se dignius ore loqui:
 Livor & in tenebras, tabentia pectora tundens,
 Abdidit invisum crine jacente caput.

O

Haec

Haec non humanae facundia debita curae :
Sidereo veniunt talia dona polo.
Spiritus hic idem mentes adflarat Avitas ,
Et contacta tui moverat ora Patris.
Eloquii vires alius paret arte magistra :
Cognata est generi lingua disertata tuo.
Cur Panacea tamen placuit de Fratribus uni :
Alter Atlantiadum ditia poma legit :
Huic Proavum ritu praefertur mystica cedrus ,
Cedrus Idumaeis luxuriata jugis :
Sola tuos oculos potuit convertere laurus ,
Cujus ab Aoniis collibus umbra cadit ?
Non ego , fortuna mortalia fata trahente ,
Haec animis demens addita jura putem.
Ille tuus Patruus , nisi si Pater aequius audit ,
Qui genus in fratris corda paterna tulit ,
Singula dispiciens naturae semina , vidit
Quae seges uberius quoque veniret agro.
Ille tuum pueri Musarum cultibus aptum
Pectus Apollineis fovit amicus aquis :
Providus & bijugi monstravit in ardua Pindi ,
Quod non fallaci tramite tendat , iter.
Et miramur adhuc passu te paene virili
A teneris salebras exsuperasse jugi !
Quid non mens educta potest penetralibus illis ,
Adfidue

Adſidue Phoebus, quaeque Minerva colit!
 Quid nequit exemplar laudis gentile decorae,
 Cum bene nata ſemel gloria corda ſubit!
 Franeca ter felix, & doctis cara Deabus,
 Quae pleno frueris robore prima viri!
 Adſpice, quae juvenum praeceuntem turba ſequatur,
 Dum de Barbarie certa tropaea petit.
 Adſpice, quam trepido ruat Ignorantia paſſu,
 Quaque victrices explicat ille manus:
 Graeciaque & Latium laurus gratetur adeptas,
 Quaeque artes veteres gens ubicumque colit.
 Floruit ut palmes, meſſis bene crevit in herba,
 Pagus, Iô felix, concinit, annus erit.
 Nos quoque, ſed certo magis alite, ducimus omen.
 Praeteriti veniens pignora tempus habet.
 Increpuit livor caſſo ſtridore procellas:
 Labitur en vento nunc tua prora ſuo.
 Sarcina, Petre, tamen, ſpes de te juſta bonorum,
 Promeritusque favor, vertice quanta ſedet!
 Nunc opus ille tuus mentis vigor: illa juvenas
 Vivida pertentans membra calore ſuo.
 Nunc tua ſufficiat rerum conſtantia moli,
 Vincat & ingenui cuncta laboris amor.
 Nec Patrum Muſae, niſi poſt ingentia facta,
 Principe Doctorum conſtituere loco.

JACOBUS PHILIPPUS D'ORVILLE.

PETRUS D'ORVILLE

VIRO CLARISSIMO

PETRO BURMANNO

FRANC. FIL. FRANC. NEP.

*Literarum Humaniorum Professionem,
in Academia Franequerensi,
auspicanti. S.*

Ua, Burmanne, precor, longum potiare,
salutem

Amstelia mittit Petrus ab urbe tuus.

Quid tamen? an simulac dempsisti vincula chartae,
Grata fuit digitis litera scripta meis?

Tardior & quamquam, sacrae nunc denique luci
Debita portantis verba probata via est?

An, quamvis gratata novos venisset honores,
Dixisti increpitans, cur ita fera venit?

Scilicet officii si quis non prima capeſſat
Tempora, dilati gratia multa perit.

Quam nunc aequoribus distarent moenia longis
Amstelio cuperem Franequerana solo,

In pelago saltem dubio, ventove vetante

Culpa

Culpa retardatae posset ut esse viae.
 Parce tamen focii pectus, Burmanne, fidele
 Criminis ob longas insimulare moras.
 Non etenim semper, tua quae pulcherrima fors est,
 Respondet precibus Musa vocata meis.
 Sive ita nascenti triplices cecinere Sorores,
 Difficili nentes stamina nostra manu.
 Seu vitae ratio est, quae Majae plurima nato
 Cogit, at Aonifin tempora parca dare.
 Quam Mercaturae male cum Tritonide docta
 Convenit, aut Phoebio Numinibusque novem.
 Nam quoties positis rationum, Petre, libellis
 Pegasidum volui sacra litare focis.
 Saepe, novos titulos age jam gratemur amico,
 Ipse mihi dixi, conspicuumque decus,
 Ac cithara sumpta tentavi condere carmen,
 Burmannum posset quale decere meum.
 Quin etiam (memini) latum celebrata per orbem
 Mens fuerat gentis dicere facta tuae.
 Et Franciscus Avus jam, Franciscique Parentis
 Magna sonaturo nomen in ore fuit.
 Nunc ad se totum rapiebat Patruus ingens,
 Cui merito adfurgit doctus ubique chorus.
 Quem Pallas Leidana decus, columenque fatetur,
 Exoptatque diu possit ut esse, suum.

Tuque, Patris tanti suboles generosa, subibas
 Trajectinorum splendor, amorque, patrum.
 Nec minus & Fratrum par nobile, Petre, tuorum
 Ardor erat merita ferre sub astra lyra.
 Quorum Paeoniis perfectus in artibus alter,
 Christicolûm curam sedulus alter agit.
 O utinam! nostro fivissent vivere voto
 Fata, procul curis, Mercurioque procul,
 Et choreis Heliconiadum, Phoebique dedissent,
 Deliciis nostris, implicuisse manum.
 Hinc mihi vidisses Heroum surgere carmen,
 Materiae numero conveniente suae.
 Hos inter quoque te posuissem nobile fidus;
 Ingeniique forent cognita dona tui.
 Per me sciretur, vidit de matre cadentem
 Protinus ut placido lumine trina Charis.
 Phoebus ut Aonisin de te mandata ferebat,
 Ora Caballino tingueret fonte jubens.
 Utque sacra lavit, lotumque fideliter, unda,
 Excepit roseo Calliopea sinu:
 Et laurus hederasque inter requiescere fecit,
 Festa ubi Pieridum cantibus antra sonant.
 Nil igitur mirum, si mox adoleverit ille
 Carminis, a teneris tam bene coeptus, amor:
 Si tibi, Musa quibus toties ea paverat ante,
Dulcia

Dulcia nectareis roribus ora fluant.
 Ut fors, addiderim, primo minus aequa licebit
 Ante diem rapiens cum genetrice Patrem,
 Nutriri dedit in Patruī penetralibus altis,
 Praeterita emendans munere facta novo.
 Est adeo multum, doctis adfuescere curis,
 Et meritaē puerum laudis amore capi.
 Talibus auspiciis igitur penetrare recessus
 Historiae tibi fas, eloquiique, fuit.
 Contigit & cani ritus cognoscere seclī,
 Et Critices fausto templa subire pede.
 Ter quater o felix, licuit cui cernere tanti
 Coram, quae referas, inclyta facta Viri.
 Hinc tamen ingenio sedisse haud ultima credo
 Tot de Barbarie parta tropaea fera.
 Et tibi mature subiit quoque culmina Pindi,
 Et valida Musas adseruisse manu.
 Grande rudimentum doctrinae mittere in hostes
 Tela, sacri belli primaque signa dare.
 Quid jam quid frustra fugis Ignorantia, quidve
 Speluncis properas abdere turpe caput.
 Quin Burmannorum nomen fatale tremiscens
 In pia jam pedibus colla premenda para.
 Ut, veluti nomen quondam titulosque perennes
 Africa Scipiadae sub juga missa dedit,

Sic quoque tu genti Burmannae, pessima, nomen
 Debellata feras, perpetuumque decus.

Ominor, eveniet. plaufis Victoria pennis

Ipsa dat augurii prospera signa rati.

Ecce abitum cari Weslingiû Frisia Pallas

Flens sedet inmissis uda per ora comis,
 Moestaque confusis tundens modo pectora palmis,

Ecquis erit, clamat, qui mala nostra levet.

Lucida me miseram! quo se cito condidit axe

Splendebat nostro quae modo stella polo.

Attamen haud fueram secura, mihiq; timebam,

(Nec vanus, cuperem quod, fuit ille metus)

Cum Trajectensi virtus Dukera Lyceo

Ulterius solitam ferre negavit opem,

Et, procul a turba, senio suadente quietos

Constituit solo ducere rure dies.

Si quid nostra tamen valuissent vota, careret

Dukero jam non in mea damna suo.

Ipse quoque exutus senio, nervisque resectis,

Ferre foret magnum quamlibet aptus onus.

Sed quid ego ad furdas nequidquam conqueror
 aures,

Et facio rapidis verba ferenda Notis.

Invida Trajectum, nostra quae clade superbis,

Dic, tantum rapias quo mihi jure decus.

An,

An, quod clarus erat meritis Weslingius heros,
 Caussa fat apta, tibi cur spoliarer ego.
 At si jam non te, Superos mea damna movebunt.
 Dî facite o! maneam ne spoliata diu.
 Sed bene habet. tetigere preces pia numina justae.
 Gratulor hoc, Pallas Franequerana, tibi.
 Burmannus lacrimas meus en jam terget ab ore,
 Vulneraque optata facta levabit ope.
 Illius haud usquam deerit tibi vivida virtus;
 Dum gestit juvenis munus obire viri.
 Non secus in Solem primis se nixibus ales
 Tollit, si qua geret tela trifulca Jovis,
 Inmotisque oculis radiantem sustinet orbem,
 Adsumens animos a propiore Deo.
 Haec ego conabar, (recolo) dulcissime rerum,
 Pluraque Maeonia dicere, Petre, tuba.
 Sed mihi Mercurius quoties non sedulus aures
 Vellit, propositum praepediitque pium.
 Et vix hos elegos humiles permisit iniquus
 Saepe interrupta deproperare manu:
 Nunc etiam ceris, ad te qui perferet istas,
 Nauta jubet finem ponere. Petre, Vale.

Dabam Amstelodami

d. VIII. Maji MDCCXXXVI.

Q

VIRO

VIRO CLARISSIMO PETRO BURMANNO

FRANC. FIL. FRANC. NEP.

*J. V. D. Et in Illustri Franequerana Frisiorum
Academia Humaniorum Scientiarum Pro-
fessori sollemniter inaugurato.*

Barbaries quondam nostrum dominata per
orbem

Expulerat Batava Pallada sede furens.

Illa fugit, Clariumque Deum, Clariasque Sorores

Et Suadam & Charites gaudet adesse sibi.

Nec Dea moesta rigat lacrimis muliebriter ora,

Nec manibus plangit victa dolore sinus.

Plena sed ingenio fugat atra pectore curas,

Consiliumque sibi prompta suisque videt.

Nos licet ejiciat, comites, ait, undique, quamvis

Barbaries colitur sede domoque mea.

Numina honore suo mea quamvis nullus adoret,

Ignem licet careant ara focique pio.

Inminet illa dies, qua, sumtis fortiter armis,

Barbariem sternet clara caterva rudem.

Dexte-

Dexteræque Heinsiadum vos, o cultissima Pindi
 Numina, in Hollandos docta reducet agros.
 Ne tamen auxilium mortalis turpe putetis,
 Herculeam petiit Jupiter altus opem.
 Scitis, ut hic domuit saevissima monstra Gigantas,
 Nec fuit opprobrio sic superasse Jovi.
 Perpetuo Heinsiadæ Heroes ordine multi
 Excipient, nostræ cura fidesque rei.
 Graevius, humanas quo non humanior artes
 Tradidit, hos inter conspiciendus erit.
 Graevius, ingenii Trajectum lumine clarans,
 Formabit magnos perpolietque viros.
 Cernet & hic Natum, sed, proh dolor! ille Juventæ
 Limine cogetur mortis acerba pati.
 Sed Pater orbatus Burmanno damna rependet,
 Vindice quo Critices rite vigebit honos.
 Maximus ingenio Burmannus, maximus arte,
 A Phoebæ in Batava sede secundus erit.
 Ille Sacerdotem faciet mihi rite Nepotem,
 Ille Nepos claræ dos erit inde togæ.
 Ille Nepos, Patruo justo decoratus honore,
 Par erit ingenii nobilitate sui.
 Vera Deam dixisse patet, doctissime rerum,
 Burmanne, Aonii cura salusque chori.
 Cui sua jam Frisiae commendant fata Camenæ,

Restituuntque sibi, quo veniente, decus.
 Ut calet, ut plenum est, populo mirante, Lyceum!
 Ambrosios fundit dum tua lingua sonos.
 Dum tua Romanae se tinguens nectare Suadae
 Eloquio Pitho pectora culta movet.
 O ego quam felix! haec qui felicia vivo
 Tempora, te fociat quis mihi, Petre, fides.
 Laetor honoratum tam pulchre cernere amicum,
 Quem mihi sincerus tam bene jungit amor.
 Sed tu praecipue Phoebeia regia tellus
 Frisica felici gaudia fronte geras.
 Frisia tolle caput Burmanno cive beata,
 Qui tibi Pierides conciliare queat.
 Excipe Burmannum gratanti voce manuque
 Frisia, tam clari nomine laeta viri.
 Qui Latium novit, qui doctas novit Athenas,
 Ausonias cujus Suada reducet opes.
 Ne mirere tamen juveniles ferre lacertos,
 Quod validas vires frangere posset, onus.
 Burmanni ingeniis namque aemula fama vetustis
 Surgit utramque domum Solis adire parans.
 Ne Burmannorum timide quis computet annos,
 Doctrina his etenim contigit ante diem.
 Frisia, Burmannus celebres clarabit Athenas,
 Et docili publi commoda cuncta feret.

Sive

Sive velit veteres annales volvere mundi,
 Historici munus promptus obire parat.
 Per tenebras nulli vereantur perque falebras
 Ferre pedem, dubiam dux reget ille viam.
 Sive tuam capiant Romae monumenta juventam,
 Rudera de latebris eruet ille suis.
 Seu rapitur Juvenis Ciceronis nectare culti,
 Plena ministrabit pocula docta manus.
 Numine seu quis avet Phoebeo pectora plenus
 Castaliae sacrum ducere nectar aquae.
 Tura foco Musis, illo faciente, cremabit,
 Orgia Phoebei diriget ille chori.
 Et quandoque gravis curae fluere laboris,
 Mulcebit Dryades Nereidesque tuas.
 Denique Burmannus doctrinae dives & artis
 Barbariem in terris non finet esse tuis.
 Sive supercilium stolidorum triste minetur,
 Sive quis indocta garrulitate furit.
 Perge bonis avibus tutari moenia Phoebi,
 Sentiat officium Frisia, Petre, tuum!
 Sic quoque jam Patruus primis aetatis in annis
 Barbariae felix contudit arma ferae.

GERRARDUS SCHRÓDER.

DEN HOOEGELEERDEN HEERE
 MR. PETRUS BURMAN

Toen zyn Ed. tot Hoogleeraer der Histo-
 rien, Welsprekentheit en Talen in de
 Academie van Franiker beroepen
 zynde, van Amsterdam
 vertrok.

*Loe langzaam Amstelstroom, geboomt beweeg geen blaen;
 Zwygt, Filomelen, zwijgt, en past my niet te storen,
 Ik hef voor mynen Burman aen,
 Hy moet voor zyn vertrek myn laeste zang nog hooren.
 Al is zyn kies gehoor den goddelyken toon
 Van Maro's gulde lier gewoon;
 Al wort hem door de hant der Musen vaak geschonken
 Van 't zelve vocht, waer van voorheen
 Propertius en Naso dronken;
 Al mag hy, als 't hem lust, het heilig wout betreen
 Daar Febus dichters vormt, en leert de Citer streelen;
 Nochtans zal hem geen Duitsch gezank,
 Waer in de Vrientchap spreekt, mishagen noch verveelen,
 Hy ziet op 't hart, niet op den klank.*

Gy gaet dan, brave Vrient, begunstigt door de Goden,
 Gy gaet dan, trouwe Vrient, daer u de glory wacht:
 Daer Vrieslants Grooten u om uwe kennis noden,
 En treet dus op het spoor van uw beroemt geslacht?
 De ware wetenschap kan 't nooit aen loon ontbreken:
 Partyschap heeft geen kragt, de bitze Nyt moet vlien:
 Dit is, o vreugt, in u gebleeken,
 Daar zyn noch oogen die verdiensten kunnen zien.

Gy hebt, o Nederlandt geen ondergang te vreezen
 Zoo lang gy dus de wysheit eert en mint:
 Maer als Barbaersheit hulp en schuilplaets by u vindt
 Dan zal uw val niet verre weezen.
 Oud Rome bloeide en gaf aen't gansch heelal geboon
 Toen zich Augustus zag bevestigt op den Throon,
 De wyze Octavius, die geest en oordeel eerde,
 De dartelheit en pracht door nutte wetten weerde.
 Maer zints geleertheit zich van loon versteeken vont,
 En Botheit met haar krooft de tomeloose Zeeden
 Het hof der Vorsten mogt betreeden
 Ging't trotze ryk van uur tot uur te grond.
 Wanneer hief Ruslants Vorst zyn roem tot aan de wolken,
 En zag zich aengebeen door hondert nieuwe volken,
 Die hem om stryt erkenden voor hun Heer,
 Van't barre Noorden af tot aen't Meotis meer?
 Was't niet na dat die Helt de wyze Zanggodinnen
 Met open arm ontfing, en teer begon te minnen?
 En gy, myn Vaderlant, wanneer zaegt gy u vry
 Van Spanje's Juk en wreede Tierany?

*Wanneer moest d' Indus 't eerst voor uw vermogen knielen,
 En offren zynen schat aen uwe vlugge kielen?
 't Was in dien gouden tydt,
 Toen gy de domheit hebt verbannen,
 En Voester waert van zoo veel wyze mannen,
 Om hun verstant gepricezen wyt en zyt.*

*Maer hoe waer wil dit been, waar toe dees hooge wyzen?
 Myn yver dwaelt te ver, geef my een andre lier:
 En laet ons Burmans aert, vernuft en oordeel prysen,
 Die eedle Ziel moet straks van hier.
 O ja, de braefste myner vrinden,
 Die jaren lang myn vreugt en wellust is geweest,
 My vaek verrukte door de grootheit van zyn geest,
 Zal ik niet meer aen myne zyde vinden.
 Helaes, de nacht genaekt, en roept hem van dees rec,
 De zeilen staen in top, hy mag niet langer beiden.
 Welaen, noch eens ombelst, noch eens voor dat wy scheiden:
 Hoe scheiden, neen o neen, myn Ziel gaet met u mee,
 Myn Ziel gaet met u mee, zy zal u noit begeeven,
 Want zonder u verveelt haar 't leeven,
 Want zonder u mishaeft haer 't Zonnelicht,
 En... Maer o smart hy's reets uit ons gezicht.*

HUBERT GREGORIUS VAN VRYHOFF.